Eduskunta

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Muistio HE 97/2017

Otan kantaa veronkorotusta koskeviin osiin esitystä (laki verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta, 32–33 §).

Muutosehdotukset ovat verotuksen näkökulmasta perusteltuja. Veronkorotuksen kaavamaistaminen edistää verotuksen ennustettavuutta ja yhdenvertaisuutta. Esityksen mukaan järjestelmä säilyisi kokonaisuutena ankaruudeltaan nykyisen tasoisena.

Veronkorotuksella on myös preventiivinen vaikutus. Nyt on kysymys ensinnäkin siitä, mitä veronkorotuksen irrottaminen syyllisyysperiaatteesta vaikuttaa ennalta estävyyteen. Tästä ei voi sanoa mitään varmaa. Syyllisyysperiaate toki säilyy tapauksissa, joissa veronkorotus määrätään suurempana piittaamattomuuden tai rikkeen toistuvuuden perusteella. Veronkorotuksen korottamiselle on määritelty hallituksen esityksessä varsin ahdas soveltamisala. Tämä voi olla prevention kannalta riskialtista, ei niinkään syyllisyysperiaatteesta luopuminen ”normaalitapauksissa”.

Toiseksi kysymys on siitä, mitä uudistus vaikuttaisi verohallinnon rikosilmoitusaktiivisuuteen. Sekä verohallinto että valtiovarainministeriö ovat vakuuttaneet, ettei käytäntö tule muuttumaan. En ole tästä aivan vakuuttunut. Voi olla, että kun veronkorotusta määrättäessä ei enää tarvitse arvioida tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta, tapaus luokitellaan nykyistä helpommin vain veronkorotuksen kategoriaan kuuluvaksi.

Esityksessä on myös tehokkaan katumisen pykälä. Se on verotuksen näkökulmasta perusteltu, verovelvollisia on syytä kannustaa ilmoittamaan tulonsa ja menonsa oikein. Tehokas katuminen ei ole mahdollista enää sen jälkeen, kun säännönmukainen verotus on päättynyt.

Pulmallista on toki se, että väärä veroilmoitus toteuttaa veropetoksen tunnusmerkistön samalla hetkellä, kun ilmoitus tulee verohallinnolle eli käytännössä silloin, kun verovelvollinen tallentaa tiedot verohallinnon järjestelmään. Tehokas katuminen olisi näin ollen mahdollista verotuksessa mutta ei rikosoikeudellisesti. Käytännössä varmaan rikosilmoitus jätetään verotuksellisen tehokkaan katumisen tapauksissa tekemättä. Niin lienee menetelty jo tähänkin asti ja eräät oikeusoppineet katsovat, että rikospuolellakin tehokas katuminen olisi mahdollista siihen saakka, kun ilmoitusta käsitellään verohallinnossa.

Korostan vielä, ettei tehokas katuminen ole mahdollista enää sen jälkeen, kun verotus on päättynyt. Näissä tapauksissa rikosilmoitus on tehtävä, jos muut ilmoituksen tekemisen kriteerit täyttyvät (lähinnä ratkaisu tehdään salatun tulon/laittomasti vältetyn veron perusteella).

23.11.2017

Matti Tolvanen

OTT, rikos- ja prosessioikeuden professori